Tạp chí Kinh tế và Dự báo
Economy & Forecast Review Online
VIỆN CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN - BỘ KẾ HOẠCH VÀ ĐẦU TƯ

e-ISSN: 2734-9365

Động vật hoang dã sử dụng cây thuốc để chữa lành vết thương: Đó có thể là do serendipity không?

15:40 | 07/05/2024

EFR Trong một nghiên cứu gần đây được công bố trên Tạp chí *Scientific Reports*, các nhà nghiên cứu đã lần đầu tiên ghi lại việc động vật hoang dã sử dụng một loại cây có dược tính để chữa lành vết thương [1].

Con vật quan sát được là một con đười ươi Sumatra (***Pongo abelii***) đực ở Vườn quốc gia Gunung Leuser ở Indonesia. Vì con đười ươi này có thể ăn hết tất cả hoa trên một cây bụi trong một lần, nên nó đã được đặt tên là Rakus, hoặc 'tham lam' trong tiếng Indonesia.

Vào ngày 22/6/2022, nhóm nghiên cứu đã nhận thấy một vết thương còn mới trên phần mặt phải và bên trong miệng của Rakus. Mặc dù họ không chắc chắn vì sao nó bị thương như vậy, nhưng có thể là do các cuộc đánh nhau với các con đười ươi đực khác vì có bằng chứng về âm thanh của một trận chiến giữa các con đười ươi đực đã được báo cáo trước đó vào cùng ngày [2].

Ba ngày sau đó, Rakus bắt đầu ăn thân và lá của cây leo ***Fibraurea tinctoria***, còn được biết đến với tên gọi là 'Akar Kuning'. Mặc dù loại cây này là một phần của chế độ ăn của đười ươi ở khu vực này, nhưng cây leo này hiếm khi được ăn. Sau 30 phút ăn lá, Rakus bắt đầu nhai lá nhưng không nuốt mà sử dụng ngón tay của mình để thoa dầu từ lá cây trong miệng lên vết thương trên mặt. Hành vi này được lặp lại nhiều lần. Rakus tiếp tục ăn loại cây này vào ngày tiếp theo. Sau tám ngày, vết thương của nó đã hoàn toàn hồi phục [2].

Ảnh trái: Lá Fibraurea tinctoria dài khoảng 15 và 17 cm. Ảnh phải: Rakus ăn lá Fibraurea tinctoria (chụp ngày 26/6/2022) [2]

Fibraurea tinctoria, hay Akar Kuning, là một loại cây lâu năm phân bố rộng rãi trong rừng nhiệt đới của Đông Nam Á. Cây này nổi tiếng với tác dụng giảm đau, hạ sốt và lợi tiểu nên hay được sử dụng trong y học dân gian để điều trị các bệnh như tiêu chảy, tiểu đường và sốt rét [3]. Tất cả các bộ phận của cây, bao gồm lá, thân, rễ và vỏ cây, đều có thể sử dụng cho các mục đích y học. Các nghiên cứu trước đây về thành phần hóa học của cây đã xác định các hợp chất ***furanoditerpenoids*** và ***protoberberine alkaloids***, được biết đến với tác dụng kháng khuẩn, chống viêm, chống nấm và chống oxy hóa. Tất cả đều có lợi cho việc chữa lành vết thương [4].

Mặc dù không rõ Rakus đã học được loại hành vi này như thế nào, nhưng có thể đó là một hành vi sáng tạo của đười ươi Sumatra. Đến đây, nó khiến chúng ta liên tưởng đến khả năng serendipity ở con người: một kỹ năng sinh tồn của con người thông qua việc tiếp thu, đánh giá, và xử lý thông tin, để từ đó thay đổi tư duy và sáng tạo. Nhờ vào khả năng này, con người đã có thể phát hiện ra Penicillium notatum để sản xuất penicillin hoặc cây mã đề cho mục đích y học [5,6].

Với việc đười ươi Sumatra là một trong những loài linh trưởng có họ hàng gần với loài người (chia sẻ gần 97% ADN với con người), liệu chúng cũng có khả năng serendipity như con người? Hơn nữa, giả sử việc sử dụng cây có dược tính để chữa lành vết thương được chia sẻ giữa một nhóm đười ươi. Liệu nó có thể trở thành một loại kiến thức tập thể có thể được

truyền lại qua các thế hệ không? [7]

Đây là những câu hỏi thực sự rất hấp dẫn và xứng đáng được khám phá thêm!

Tài liệu tham khảo

[1] Vaidyanathan G. (2024). 'Orangutan, heal thyself': First wild animal seen using medicinal plant. ***Nature***. https://www.nature.com/articles/d41586-024-01289-w

[2] Laumer IB, et al. (2024). Active self-treatment of a facial wound with a biologically active plant by a male Sumatran orangutan. ***Scientific Reports***, 14, 8932. https://www.nature.com/articles/s41598-024-58988-7

[3] Purwaningsih I, et al. (2023). A review of Fibraurea tinctoria and its component, berberine, as an antidiabetic and antioxidant. ***Molecules***, 28(3), 1294. https://www.mdpi.com/1420-3049/28/3/1294

[4] Cordell GA. (2005). ***The Alkaloids: Chemistry and Biology Vol. 62***. Academic Press. https://www.sciencedirect.com/bookseries/the-alkaloids-chemistry-and-biology/vol/62/suppl/C

[5] Vuong QH. (Ed.) (2022). ***A New Theory of Serendipity: Nature, Emergence and Mechanism***. Walter de Gruyter GmbH. https://www.amazon.com/dp/8366675858

[6] Phượng DTM. (2024, May 2). Sách lý thuyết của người Việt được đọc nhiều trên Amazon Kindle Store. https://khoahocphattrien.vn/khoa-hoc/sach-ly-thuyet-cua-nguoi-viet-duoc-doc-nhieu-tren-amazon-kindle-store/20240502031253734p1c160.htm

[7] Vuong QH. (2023). ***Mindsponge Theory***. Walter de Gruyter GmbH. https://www.amazon.com/dp/B0C3WHZ2B3/

Nguyễn Thị Hồng Huệ, Nguyễn Minh Hoàng

URL: https://kinhtevadubao.vn/dong-vat-hoang-da-su-dung-cay-thuoc-de-chua-lanh-vet-thuong-do-co-the-la-do-serendipity-khong-28709.html

© Kinh tế và Dự báo - Bộ Kế hoạch và Đầu tư